

การจัดการความรู้และเครือข่ายองค์กรสุขภาวะของผู้สูงอายุ ในจังหวัดพะเยา*

Knowledge Management and Network of the Well-being Organizations of the Elderly in Phayao

สุทิน สารบูรณ์

Suthep Saraban

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phayao Campus, Thailand

E-mail: suthep2503@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อวิเคราะห์การจัดการความรู้และเครือข่ายองค์กรสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา 2) เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา และ 3) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายองค์กรด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสารและมีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 รูป/คน ที่เป็นตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 6 รูป/คน หน่วยงานเทศบาล จำนวน 6 คน และชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยาในหลายชุมชนมีการรวมตัวกันในรูปแบบขององค์กร เช่น เป็นชมรมหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้ เช่น งานประดิษฐ์ งานฝีมือต่างๆ รวมถึงการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง มีการแสวงหาความรู้โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ มีการจัดระบบข้อมูลความรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในชมรมและระหว่างชมรม การดำเนินงานดังกล่าวอาศัยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก คือ เครือข่ายภายใน ได้แก่ หน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น เทศบาล วัด โรงเรียน และเครือข่ายภายนอก ได้แก่ หน่วยงานอื่นๆ ที่อยู่ภายนอกเขตพื้นที่

*ได้รับบทความ: 11 มกราคม 2561; ตอปรับตีพิมพ์: 3 สิงหาคม 2561

Received: January 11, 2018; Accepted: August 3, 2018

ส่วนการจัดการความรู้ในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา พบว่า มีการดำเนินการใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย 2) ด้านศิลป ให้ผู้สูงอายุมีโอกาสไปทำบุญบำเพ็ญกุศลที่วัด ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ลูกหลาน 3) ด้านจิต มีการไหว้พระสวดมนต์เพื่อให้จิตสงบมีสมาธิ และ 4) ด้านปัญญา ให้ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมเพื่อให้รู้ทันโลกทันเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งการจัดการความรู้ทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวอาศัยเครือข่ายภายในและเครือข่ายภายนอก มาช่วยจัดเวที จัดอบรม และให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ

การเสริมสร้างเครือข่ายองค์กรด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 วัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย เทศบาลตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต.) ได้มีการปรึกษาหารือกัน ขั้นตอนที่ 2 ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ ขั้นตอนที่ 3 ได้มีการติดตามผลที่ได้ทำ และขั้นตอนที่ 4 ร่วมกันประเมินผลชมรมผู้สูงอายุจะเติบโตได้นั้น จะต้องมีการบริหารจัดการเรียนรู้ขณะเดียวกันก็ต้องมีเครือข่าย เพราะฉะนั้นถ้ามีการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ดี เครือข่ายที่ดี มีวิถีท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดี ซึ่งมีหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรต่างๆ สนับสนุนด้วย ฉะนั้น องค์กรสุขภาวะต้องมีการจัดการความรู้ของตัวเองอยู่เรื่อยๆ ในขณะเดียวกันก็สร้างเครือข่ายเข้ามาโดยใช้วิถีท้องถิ่นหรือหลักพุทธธรรม ซึ่งควรต้องเข้าไปหาภาครัฐหรือหน่วยงานอื่นๆ มาสนับสนุน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้ ทั้งการจัดการความรู้ เครือข่าย องค์กรความรู้ด้านสุขภาวะผู้สูงอายุ ก็จะนำไปสู่การจัดการความรู้ คือ การมีสุขภาวะที่ดี

คำสำคัญ: การจัดการความรู้; องค์กรสุขภาวะ; ผู้สูงอายุ

Abstract

This research aims were 1) to analyze the knowledge management and network of the well-being organizations of the elderly in Phayao, 2) to study the knowledge management for promoting well-being of the elderly in Phayao, and 3) to promote the network of the well-being organizations of the elderly in Phayao. It is a qualitative research mainly focusing on the documentary study and interviewing the twenty five informants, i.e. three informants from the public sector, six from the universities, six from the municipality, and ten from the elderly clubs.

The study revealed that: the elderly in Phayao in various communities joined the organizations such as the elderly clubs or elderly schools. The most elderly were possessed with the traditional knowledge i.e. handicrafts and the health care correctly.

They were eagerly in learning by inviting a professional to share knowledge and educational trip. They also set a learning system and knowledge management with their members and other clubs. The activities were made with incorporation with the networks both inside and outside their communities such as municipality, temples, and schools

For knowledge management for promoting the well-being, it was found that there were four promotions, 1) the physical promotion in a right exercise, 2) the moral promotion in making merits at temples and being a role model, 3) the spiritual promotion in chanting and meditation, and 4) the intellectual promotion in studying the modern knowledge.

The mentioned activities needed the inside and outside networks to arrange the place and stage for training and giving knowledge to the elderly. Therefore, the network of well-being organizations for the elderly in Phayao should be made as to strengthen the elderly clubs in all aspects, especially in visiting lecturer, place and budget enough.

Keywords: Knowledge Management; Well-being Organizations; Elderly

1. บทนำ

ประเทศไทย ประชากรผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงขึ้น ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ (National Statistical Office, 2016 : 3) ระบุว่า ประเทศไทยได้ถูกจัดให้เป็นประเทศที่อยู่ในสังคมผู้สูงอายุมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จากการมีโครงสร้างประชากรที่วัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ประชากรสูงอายุในโลกจะเพิ่มขึ้นอีก 81.86 ล้านคน และการเป็นสังคมผู้สูงอายุของประเทศสำคัญๆในโลก (Office of the National Economics and Social Development Board, 2011 : 11) เนื่องจากอัตราเพิ่มประชากรผู้สูงอายุมีระดับสูงกว่าอัตราเพิ่มประชากรรวม เพราะการลดภาวะเจริญพันธุ์จากระดับที่เคยสูงในอดีต บวกกับการลดลงของการตาย และมีการเพิ่มขึ้นของอายุตามความคาดหมาย หรืออายุขัยเฉลี่ยของประชากร

ซึ่งจะเพิ่มขึ้นในอนาคต (Sisiban, 2009 : 29) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พยากรณ์โครงสร้างประชากรไทยกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุว่า “ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุถึง 1 ใน 4 ของประชากร และเป็นสังคมผู้สูงอายุสมบูรณ์แบบภายในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2554-2571 สัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.1 เป็นร้อยละ 23.5 หรือ 1 ใน 4 ของประชากรทั้งประเทศ

ปัจจุบันสังคมไทยก้าวเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุ คำว่า “สูงอายุ” หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้สูงอายุตอนต้น หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60-69 ปี และผู้สูงอายุตอนปลาย หมายถึงบุคคลที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป (Office of Elderly Promotion

and Protection, 2008) และจำนวนประชากรผู้สูงอายุจะมากขึ้นเรื่อยๆ ในปี พ.ศ. 2563 ดังนั้น การดูแลผู้สูงอายุแต่เพียงแวดวงของการสาธารณสุขเท่านั้นไม่เพียงพอ การรวมเครือข่ายของผู้ที่ดำเนินการด้านผู้สูงอายุ และทำงานร่วมกันแบบบูรณาการนับเป็นมิติที่ดีของการดูแลผู้สูงอายุเพื่อวางระบบที่ดีในการรองรับสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในอนาคต (Chansirikanchana, 2009 : 17) การดำเนินงานดังกล่าว ควรมีความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยบริการสาธารณสุข กลุ่มผู้สูงอายุ และกลไกที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นศูนย์รวมของการจัดระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนครอบครัว องค์กรชุมชน ตลอดจนอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ ในชุมชนให้มีความสามารถดูแลสุขภาพผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

ซึ่งรัฐบาลไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงมีความพยายามและมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องให้ทุกคนตระหนัก เข้าใจและพร้อมดูแลผู้สูงอายุให้ทัดเทียมเช่นเดียวกับการดูแลประชากรในกลุ่มอายุอื่น การที่ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ ผู้สูงอายุควรมีวิถีการดำเนินชีวิตอย่างไร เพราะเมื่อพัฒนาการทางด้านร่างกายมีการเจริญขึ้นไปสู่วัยสูงอายุ พัฒนาการทางด้านร่างกายโดยทั่วไปจะมีลักษณะเสื่อมถอย คุณภาพการทำงานของสมองเสื่อมลงทำให้จำได้ยากขึ้น (Kae-kangwan, 1997 : 515) จากที่กล่าวมานี้แล้วแต่เป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญ การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สูงอายุควรได้รับพร้อมกันนี้ ซึ่งทางแนวคิดทางพระพุทธ

ศาสนา ได้มีแนวทางการดูแลสุขภาพ ที่สอดคล้องนำไปสู่การดูแลผู้สูงอายุแบบองค์รวมได้อย่างเหมาะสม ผู้สูงอายุมีบุคลิกภาพทางด้านร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะประสบภาวะพึ่งพิงหลายด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสังคมและจิตใจ ผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์มากมาย อันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจและสังคม การสูญเสียปัจจัยทางสังคม (Social Factor) ผู้สูงอายุ อันได้แก่ การสูญเสียบทบาท การปลดเกษียณจากการทำงาน ใหม่ๆ ที่บางคนยังมีสภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรงพอจะทำงานได้อีก จึงทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกการสูญเสียอำนาจ และคุณค่าของตนเองลดลง เกิดมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคมตามมา เช่น ไม่มีรายได้ หรือรายได้ลดลง ไม่สามารถอยู่กับครอบครัวได้ในบางราย ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ดังนั้น การช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่ดีควรต้องดูแลในทุกมิติพร้อมๆ กัน

การพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุ ต้องเน้นการดูแลแบบองค์รวม ส่งเสริม ป้องกันโรค รักษา และฟื้นฟู โดยควรเน้นให้ความสำคัญกับงานส่งเสริมและงานป้องกันเป็นเรื่องสำคัญ และต้องทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการป้องกันและหลีกเลี่ยงการรักษาที่มีค่าใช้จ่ายสูงจากการรักษาพยาบาล แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาสุขภาพกาย เน้นการทำงานเพื่อสนับสนุนการออกกำลังกาย อาหาร เช่น เรื่องอาหารการกินต้องให้เหมาะกับท้องถิ่นที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ การออกกำลังกาย

ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย 2) การพัฒนาสุขภาพจิต เน้นการรวมกลุ่ม ครอบครัว กิจกรรมทางศาสนา เป็นเรื่องสำคัญ ชุมชนผู้สูงอายุมีบทบาทอย่างมาก ต่อการพัฒนาสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ 3) การพัฒนา สุขภาพทางสังคม เน้นการรวมกลุ่ม การสร้าง เครือข่ายทางสังคม และยกย่องให้ผู้สูงอายุ และ 4) การพัฒนาสุขภาพทางปัญญา เน้นการศึกษา ต่อเนื่อง การศึกษาตามอัธยาศัยศาสนธรรม ชุมชน และเศรษฐกิจพอเพียง (Siripanich, 2009 : 21)

จังหวัดพะเยาเป็นจังหวัดที่ 72 ของ ประเทศไทย มีจำนวนประชากร 486,472 คน ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประชากรผู้สูงอายุมากถึง 98,752 คน (Census and Housing , 2012 : 1) และมีชมรมผู้สูงอายุ มากถึง 244 ชมรม ผู้สูงอายุ เหล่านี้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยภาพรวมมีสภาพที่เสื่อมโทรมลง การที่พัฒนาการของผู้สูงอายุจะได้ ส่วนหนึ่งย่อม มาจากการดูแลตนเองของผู้สูงอายุเอง และจากคน รอบข้างที่คอยดูแลเอาใจใส่ ซึ่งการเสริมสร้าง สุขภาวะของผู้สูงอายุนั้น จะทำให้ผู้สูงอายุเกิด ความสุขสงบเย็น ทั้งด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ จนสามารถพึ่งตนเองได้บ้างตามสมควร เกิดการ ยอมรับสภาพความเป็นจริงของชีวิต ซึ่งจะทำให้ การมีชีวิตในช่วงเวลาที่เหลืออยู่ เพื่อเป็นการ พักผ่อนปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดความ สงบสุขแก่ผู้สูงอายุเอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างปกติ ต้องอาศัยการดำเนินงาน ของหน่วยงานต่างๆ ทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วม ดำเนินการด้วย ดังนั้นจึงได้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การจัดการความรู้และ เครือข่ายองค์กรสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัด พะเยา
2. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ในการ เสริมสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา
3. เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายองค์กรด้าน สุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาวิจัย เอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมีการ สัมภาษณ์ประกอบ เป็นการสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้างด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของ การวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะของคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question)

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย
 - 1) บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงาน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด พะเยา จำนวน 1 คน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พะเยา จำนวน 1 คน และศูนย์บริการสาธารณสุข ตำบลแม่ต๋ำ อำเภอเมืองพะเยา จำนวน 1 คน
 - 2) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา จำนวน 3 รูป และมหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 3 คน
 - 3) หน่วยงานเทศบาล ได้แก่ เทศบาลตำบลป่าแฝก อำเภอแม่ใจ จำนวน 1 คน เทศบาลตำบลเจริญ ราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จำนวน 1 คน เทศบาลตำบล

ศรีถ้อย อำเภอมะนัง จำนวน 1 คน เทศบาลตำบล
แม่ใจ อำเภอมะนัง จำนวน 1 คน เทศบาลตำบล
บ้านเหล่า อำเภอมะนัง จำนวน 1 คน และเทศบาล
ตำบลร่วมใจพัฒนา อำเภอมะนัง จำนวน 1 คน
4) ชมรมผู้สูงอายุ ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุวัดแม่กา
ห้วยเคียน อำเภอมะนัง จำนวน 1 รูป ชมรม
ผู้สูงอายุตำบลป่าแฝก อำเภอมะนัง จำนวน 3 คน
ชมรมผู้สูงอายุตำบลแม่ใจ อำเภอมะนัง จำนวน
3 คน และชมรมผู้สูงอายุตำบลแม่ต้า อำเภอมะนัง
พะเยา จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
ได้แก่ แบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบ
ด้วยคำถามปลายเปิด เทปบันทึกเสียง และกล้อง
ถ่ายรูป

2.1 การสร้างเครื่องมือ ได้แก่

1) ศึกษาเอกสารต่างๆ แนวคิด ทฤษฎี และผลงาน
ที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์
จากผลงานวิจัยอื่นที่มีลักษณะเหมือนกัน และ 3)
นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา
และนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อแนะนำของ
ผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
ได้แก่ 1) ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ข้อมูล
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความรู้
การจัดการเครือข่าย องค์กร สุขภาวะองค์กรรวม
มิติสุขภาพ ผู้สูงอายุ และชมรมผู้สูงอายุจังหวัด
พะเยา ฯลฯ จากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว
ในลักษณะของตำรา เอกสารทางวิชาการ รายงาน
และระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงเอกสาร

ของหน่วยงานราชการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง
2) ทำการรวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และงาน
วิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้าง
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ตามกรอบแนวคิด
ขอบเขตการวิจัย 3) ทำการสัมภาษณ์ตามแบบ
สัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ 4) เก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์
ตามคำถามกลุ่มตัวอย่าง และ 5) ตรวจสอบความ
สมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ เรียบเรียงข้อมูลที่ได้
จากการสัมภาษณ์ ตามประเด็นคำถาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูล
จากการสัมภาษณ์ทุกฉบับ มาดำเนินการวิเคราะห์
ข้อมูลเชิงเนื้อหา และสังเคราะห์ในภาพรวม
ตามกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเสนอผล
ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของการ
บรรยายตามเนื้อหา โดยจัดเนื้อหาเป็นหมวดหมู่
แล้วแบ่งออกเป็นตอนๆ ตามวัตถุประสงค์ของการ
วิจัยที่กำหนดไว้

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การจัดการความรู้และ
เครือข่ายองค์กรสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัด
พะเยา แบ่งออกเป็น 3 ข้อใหญ่ ตามวัตถุประสงค์
ของการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การจัดการ
ความรู้และเครือข่ายองค์กรสุขภาวะของผู้สูงอายุ
ในจังหวัดพะเยา พบว่า การจัดการความรู้ของ
ชมรมผู้สูงอายุวัดแม่กา ห้วยเคียน ชมรมผู้สูงอายุ
ตำบลป่าแฝก ชมรมผู้สูงอายุตำบลแม่ใจ และชมรม
ผู้สูงอายุตำบลแม่ต้า ดังนี้ 1) องค์กรสุขภาวะมีการ
บ่งชี้ความรู้ตัวเอง เช่น ชมรมผู้สูงอายุมีความรู้

เรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ เย็บปักถักร้อย จักสาน งานฝีมือต่างๆ รวมถึงการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ 2) มีการสร้างและแสวงหาความรู้ของชมรมผู้สูงอายุทั้ง 4 แห่งมีการแสวงหาความรู้โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จากหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ มาเป็นวิทยากร ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพปาก ฟัน สุขภาพกาย และจิต 3) การจัดระบบข้อมูลความรู้ ทางชมรมผู้สูงอายุ วัดแม่กาห้วยเคียน มีการจัดหมวดหมู่ความรู้ โดยเปิดเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุพุทธนิคมอาจารย์ และนิสิตจิตอาสาจากมหาวิทยาลัยพะเยา เข้าไป จัดการเรียนการสอน ช่วงเช้ามีการสอนในกลุ่มวิชา ภาษาไทย ศาสนา ฯลฯ และช่วงบ่ายเป็นกิจกรรม ตามอัธยาศัย เช่น งานฝีมือ จักสาน งานประดิษฐ์ ต่างๆ แต่ชมรมผู้สูงอายุตำบลป่าแฝก ชมรม ผู้สูงอายุอำเภอแม่ใจ และชมรมผู้สูงอายุตำบล แม่ตำ ยังไม่มีการจัดระบบข้อมูลความรู้เป็น รูปธรรม 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ทางชมรมผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน กำลังดำเนินการ ทำหลักสูตรการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ภาควิชา คือ สังคมศึกษา ศาสนา ภาษา เพื่อการสื่อสารพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะและ การถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย และจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามอัธยาศัยของผู้สูงอายุ 5) การเข้าถึง ความรู้ ชมรมผู้สูงอายุทั้ง 4 แห่ง ได้นำผู้สูงอายุไป ศึกษาดูงานตามสถานที่ต่างๆ ทั้งในจังหวัดใกล้เคียง และต่างจังหวัดทุกปี เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ พบเจอกับประสบการณ์ใหม่ๆ เสมอ 6) การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ของชมรมผู้สูงอายุทั้ง 4 แห่ง

ได้มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน อยู่เสมอทั้งในชมรมและระหว่างชมรม และ 7) การเรียนรู้ของชมรมผู้สูงอายุ เช่น ประดิษฐ์ดอกไม้ เย็บปักถักร้อย จักสาน งานฝีมือ การทำลูกประคบ ซึ่งเป็นรายได้เสริมให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ องค์กร สุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยาตาม กระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน พบว่า มีความสมบูรณ์ทั้ง 7 ขั้นตอน ทั้งนี้ก็ควรจะมีการ พัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

เครือข่ายองค์กรสุขภาวะของผู้สูงอายุ ในจังหวัดพะเยา ได้แบ่งเครือข่ายเป็น 2 ประเภท คือ เครือข่ายภายใน และเครือข่ายภายนอก 1) ชมรมผู้สูงอายุวัดแม่กาห้วยเคียน มีเครือข่าย ภายในพื้นที่ของตนเอง คือ วัดแม่กาห้วยเคียน เทศบาลตำบลแม่กา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลแม่กา (รพสต.) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลตำบล แม่กา 2) ชมรมผู้สูงอายุตำบลป่าแฝก มีเครือข่าย ภายในเทศบาลตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล (รพสต.) ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดพะเยา ในการให้ความช่วยเหลือเงิน สงเคราะห์ครอบครัวผู้สูงอายุ และปรับปรุงบ้าน ที่อยู่อาศัย ห้องน้ำให้คนพิการ 3) ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลแม่ใจ มีเครือข่ายภายในคือ เทศบาลตำบล โรงพยาบาลแม่ใจ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล (รพสต.) ศูนย์การเรียนรู้ตามอัธยาศัย (กศน.) ศูนย์พัฒนาชาวเขา มูลนิธิธรรมนัส ซึ่งได้งบประมาณสนับสนุนจาก สสส. และ 4) ชมรม

ผู้สูงอายุตำบลแม่ตำ มีเครือข่ายภายใน คือ เทศบาลตำบล และศูนย์บริการสาธารณสุขตำบลแม่ตำ ในขณะเดียวกัน ชมรมผู้สูงอายุทั้ง 4 แห่งก็ได้มีหน่วยงานภายนอกก็ได้เข้ามาสนับสนุนเช่นกัน ทั้งนี้ เครือข่ายภายในและเครือข่ายภายนอก ต้องมีการรับรู้มุมมองร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ที่ตรงกัน มีส่วนร่วมและผลประโยชน์ร่วมกัน มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน พึ่งพาอาศัยกัน รวมถึงมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนต่อกัน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การจัดการความรู้ในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา พบว่า ผู้สูงอายุสามารถดำเนินการจัดการใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ คือ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดูวิธีการออกกำลังกายอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย รักษาสุขภาพตนเอง ทั้งสุขภาพปากฟัน สุขภาพกาย และจิต 2) ด้านศีลคือ ทำให้ผู้สูงอายุไปทำบุญใส่บาตรที่วัด ประพฤติตนอยู่ในความสำรวม 3) ด้านจิต คือ มีการไหว้พระสวดมนต์เพื่อให้จิตในสงบ มีสมาธิ 4) ด้านปัญญา คือ ให้อ่านหนังสือโลกทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งการจัดการความรู้ใน 4 ด้าน คือ กาย ศีล จิต และปัญญา โดยใช้วิธีการสร้างความตระหนักในเทศบาลตำบลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดเวที จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ และการจัดการกันเอง

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสริมสร้างเครือข่ายองค์กรด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา พบว่า ชมรมผู้สูงอายุได้ไปเสริมสร้างเครือข่ายกับวัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย เทศบาลตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(สสส.) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พมจ.) โดยมีการเสริมสร้างเป็นขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 วัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย เทศบาลตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต.) ฯลฯ ได้มีการปรึกษาหารือกัน ขั้นตอนที่ 2 ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ ขั้นตอนที่ 3 ได้มีการติดตามผลที่ได้ทำ และขั้นตอนที่ 4 ร่วมกันประเมินผลชมรมผู้สูงอายุจะเติบโตได้ตั้นั้น จะต้องมีการะบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เครือข่ายที่ดีมีวิถีท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดี ซึ่งมีหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรต่างๆ สนับสนุนด้วย องค์กรสุขภาวะต้องมีการจัดการความรู้ของตัวเองอยู่เรื่อยๆ ในขณะเดียวกันก็สร้างเครือข่ายเข้ามาโดยใช้วิถีท้องถิ่น หรือหลักพุทธธรรม ซึ่งควรต้องเข้าไปหาภาครัฐหรือหน่วยงานอื่นๆ มาสนับสนุน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้ ทั้งการจัดการความรู้ เครือข่าย องค์กรความรู้ด้านสุขภาวะผู้สูงอายุ ก็จะนำไปสู่การจัดการความรู้ คือ การมีสุขภาวะที่ดี

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา การจัดการความรู้และเครือข่ายองค์กรสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น 3 ข้อใหญ่ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วิเคราะห์การจัดการความรู้ และเครือข่ายองค์กรสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา พบว่า การจัดการความรู้ของชมรมผู้สูงอายุ วัดแม่กาห้วยเคียน ชมรม

ผู้สูงอายุตำบลป่าแฝก ชมรมผู้สูงอายุตำบลแม่ใจ และชมรมผู้สูงอายุตำบลแม่ต้า เป็นไปตามกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน คือ 1) องค์การสหภาพมีการบ่งชี้ความรู้ตัวเอง เช่น มีความรู้เรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ จักสาน งานฝีมือต่างๆ การทำลูกประคบ และการดูแลสุขภาพสุขภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม 2) มีการสร้างและแสวงหาความรู้ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ สอดคล้องกับวลัยพร นันทศุภวัฒน์ และคณะ (Nansupawat, et al., 2005) ที่ว่า ผู้สูงอายุควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ การดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย 3) การจัดระบบข้อมูลความรู้ คือ มีการจัดหมวดหมู่ความรู้ โดยเปิดเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุพุทธนิมิต มีคณาจารย์และนิสิต จัดอาสาจากมหาวิทยาลัยพะเยา เข้าไปจัดการเรียนการสอนช่วงเช้าจะมีการสอนในกลุ่มวิชา ภาษาไทย ศาสนา และช่วงบ่ายเป็นกิจกรรมตามอัธยาศัย เช่น งานฝีมือ งานประดิษฐ์ต่างๆ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ชมรมผู้สูงอายุวัดแม่ก่าห้วยเคียน กำลังดำเนินการทำหลักสูตรการเรียนการสอน สอดคล้องกับอาชัญญา รัตนอุบล และคณะ (Rattana-ubon, et al., 2009) ที่ว่าควรส่งเสริมและจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งการศึกษานอกระบบในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสร้างหลักสูตรการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ เพิ่มความรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก 5) การเข้าถึงความรู้ ซึ่งชมรมผู้สูงอายุทั้ง 4 แห่งได้นำผู้สูงอายุไปศึกษาดูงานตามสถานที่ต่างๆ

ทั้งในจังหวัดใกล้เคียง และต่างจังหวัด 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ เช่น ได้มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่เสมอทั้งในชมรม และระหว่างชมรม 7) การเรียนรู้ของชมรมผู้สูงอายุ เช่น การประดิษฐ์ดอกไม้ เย็บปักถักร้อย จักสาน งานฝีมือต่างๆ การทำลูกประคบนั้น สามารถนำไปวางจำหน่าย และหารายได้เสริมให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ สอดคล้องกับสุทธิพงศ์ บุญผดุง (Bunphadung, 2011) ที่ว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังมีความต้องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้เพื่อไม่ต้องพึ่งพิงจากลูกหลาน สามารถใช้จ่ายในเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

ซึ่งเครือข่ายองค์กรสหภาพของผู้สูงอายุ ในจังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครือข่ายภายใน คือ เทศบาลตำบล โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต.) วัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียนรู้ตามอัธยาศัย (กศน.) ขณะเดียวกันชมรมผู้สูงอายุทั้ง 4 แห่ง ได้มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาสนับสนุนเช่นกัน ซึ่งทั้ง 2 เครือข่าย ต้องมีการรับรู้มุมมองร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ที่ตรงกัน การจัดการร่วมกัน การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน พึ่งพาอาศัยกัน รวมถึงมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิซพลประสิทธิ์ ก้อนแก้ว (Konkoe, 2014) ที่ว่า หน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจประเด็นด้านผู้สูงอายุมากขึ้น ฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุมีเพิ่มขึ้น รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ พยายามปรับข้อมูลให้ทันสมัยเป็นระยะๆ ในด้านการบริหารจัดการมีความพยายามในการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุระดับชาติ โดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุพยายามผลักดัน

ให้หน่วยงานต่างๆ มีการปรับแผนและแปลงแผน ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ มีความพยายามเชื่อมงาน ด้านผู้สูงอายุไปสู่ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การจัดการ ความรู้ในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุ ในจังหวัดพะเยา พบว่า ผู้สูงอายุสามารถดำเนินการจัดการใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ คือ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับวัย และรักษาสุขภาพตนเอง สอดคล้องกับสุพร คูหา (Kuha, 2009) ที่ว่า ควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพชีวิต ทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุ 2) ด้านศิลป คือ ทำให้ ผู้สูงอายุไปทำบุญ ใส่บาตรที่วัด ประพฤติตนอยู่ใน ความสำรวม 3) ด้านจิต คือ มีการไหว้พระสวดมนต์ เพื่อให้จิตในสงบ มีสมาธิ 4) ด้านปัญญา คือ ให้รู้ทัน โลกทันเหตุการณ์ในปัจจุบันสอดคล้องกับสุทธิพงศ์ บุญผดุง (Bunphadung, 2011) ควรจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าร่วม เช่น กิจกรรมทางศาสนา การทำบุญ งานประเพณีวันสำคัญต่างๆ โดยชุมชน ร่วมกับโรงเรียน การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้สูงอายุ แสดงออก เช่น การร้องรำทำเพลง การพบปะพูดคุยแสดงความคิดเห็น เป็นต้น ซึ่งการจัดการความรู้ทั้ง 4 ด้าน คือ กาย ศิล จิต และปัญญา ใช้วิธีการ สร้างความตระหนักในเทศบาลตำบล หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดเวที จัดอบรม และให้ความรู้ แก่ผู้สูงอายุ

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เสริมสร้าง เครือข่ายองค์กรด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุใน จังหวัดพะเยา พบว่า องค์กรสุขภาวะผู้สูงอายุ จะมีผลลัพธ์ที่ดีนั้นต้องมีวิสัยทัศน์ กิจกรรมหรือ

โครงการต่างๆ ตามกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้น คือ มีการบ่งชี้ความรู้ตัวเองมีการสร้างและ แสวงหาความรู้ มีการจัดระบบข้อมูลความรู้ มีการประมวลและกลั่นกรองความรู้ มีการเข้าถึง ความรู้ มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และมีการ เรียนรู้ของชมรมผู้สูงอายุ และการดำเนินการ เครือข่าย 4 ขั้นตอน โดยที่โรงเรียน มหาวิทยาลัย ทด.รพสต. ฯลฯ มีการปรึกษาหารือกัน จัดสรร งบประมาณสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ ติดตามผล ที่ได้ทำ และร่วมกันประเมินผล จนนำไปสู่การได้ ความรู้เพื่อนำไปพัฒนาตนเองต่อไป การที่ชมรม ผู้สูงอายุจะเติบโตได้นั้น จะต้องมีการจัดการ เรียนรู้ที่มีเครือข่ายที่ดี มีวิถีท้องถิ่น /วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดี และต้องมีหน่วยงาน ภาครัฐ องค์กรต่างๆ สนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับ โปรตปราน เพชรสด (Pechsod, 2016) หน่วยงาน ราชการ ภาครัฐ ควรสนับสนุนส่งเสริมในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้รู้จักปรับตัว ต่อสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ สามารถรับมือกับการดำรงชีวิต ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สามารถเรียนรู้ และเข้าใจ ยอมรับและปรับตัวให้กลมกลืน ซึ่งแนวทางการสร้างองค์กรสุขภาวะจะต้องมี นโยบายการเป็นองค์กรสุขภาวะ มีการจัด กิจกรรมสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งมีการประเมิน ผลการจัดกิจกรรม และนำผลที่ได้นำมาปรับปรุง การจัดกิจกรรมมาพัฒนาและส่งเสริมในด้าน ต่างๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่กับครอบครัว และสังคมได้อย่างมีความสุข (Watakit, 2017 : 121-131)

อย่างไรก็ตาม การจัดการความรู้และเครือข่ายองค์กรสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน เพื่อผลักดันให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพต้องพัฒนานโยบาย กลไก และการจัดการในพื้นที่ โดยการเสริมกลไกประสานในระดับพื้นที่จังหวัด อำเภอ หรือตำบล และสร้างมาตรฐานงานตัวชี้วัดการทำงานดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ที่มุ่งเน้นให้เกิดแนวทางสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยใช้โรงพยาบาลตำบลส่งเสริมสุขภาพและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นหลักในการจัดการและให้บริการ โดยมีหน่วยงานองค์กรชุมชนให้การสนับสนุน และควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีปราศจากสภาวะการพึ่งพาให้นานที่สุด โดยเน้นการสร้างเสริมสุขภาพที่เหมาะสมการส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านโภชนาการ การออกกำลังกาย การพัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถ

ปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำความรู้ และประสบการณ์ของผู้สูงอายุมาใช้ประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานรัฐควรกำหนดแผนหรือนโยบาย เพื่อส่งเสริมกิจกรรมผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็นชุมชนส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน
2. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนการจัดการความรู้ และเครือข่ายองค์กรสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยา เหมาะแก่การนำมาถ่ายทอดให้กับผู้สนใจศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรตระหนักในประเด็นเหล่านี้ นำมาผ่านกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มากขึ้น
3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยการบริหาร การกำหนดปรัชญา การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุ หรือโรงเรียนผู้สูงอายุให้เป็นรูปธรรมสืบต่อไป

References

- Bunphadung, S. (2011). *The Quality of Life Development in the Local by School Based on According to Economic Sufficiency (PHASE 1)*. Bangkok : Suansuantha Rajabhat University.
- Census and Housing. (2012). *Phayao Province*. Bangkok : National Statistical Office.
- Chansirikanchana, S. (2009). *Situation Knowledge Body on the Elderly Working by Integration*. Bangkok : Sahaphaisal, Ltd.
- Kae-kangwan, S. (1997). *Psychology of all Ages Development*. Bangkok : Thammasat University Press.

- Konkoe, W. (2014). *Behaviour of the Elderly Who Lived at the Area of Klong Taru sub-District Municipality*. Public Administration College : Burapha University.
- Nansupawat, W., et al. (2005). *The Elderly Quality Development Project*. Faculty of Nursing : Manasarakham University.
- Office of Elderly Promotion and Protection. (2008). *The Elderly Act 2556 B.E.* Bangkok : Office of National Buddhism Press.
- Pechsod, P. (2016). *Tendency of the Elderly Health Development for Acceptance Banchamrung Community*. Rayong : Technology Rajamangala Phranakhon University.
- Rattana-ubon, A., et al. (2009). *A Study of Need State Problem and a Model of Ready Learning to the Elderly Working*. Bangkok : Faculty of Education, Chulalongkron University.
- Siripanich, B. (2009). *Paradigm Approach of the Thai Elderly Health Development*. Nakhon Pathom : Sahapathanapaisal, Ltd.
- Sisiban, S. (2009). *Social Dimension and Development*. Bangkok : Sahamitr Printing and Publishing Ltd.
- Watakit, U. (2017). The Guidelines for the Organization of Happiness: Case Study of 4-5 Stars Hotel in Amphur Maung, Khonkaen Province. *Dhammathas Academic Journal*, 17(3), 121-131.